

Linnanpuiston ja Karnaalinpuiston yleissuunnitelma

Lähtökohdat

Asemakaavatilanne

Linnanpuiston asemakaava on pääosin peräisin vuodelta 1963 ja Karnaalinpuiston asemakaava osana Linnanniemen kaavaa vuodelta 1990. Alueen asemakaava on vanhentunut ja vuonna 2022 on tullut vireille Linnanpuiston ja sen lähiympäristön asemakaavamuutos, jonka tarkoituksena on ajantasaistaa mm. kaavarajoja ja -merkintöjä. Asemakaavamuutosta laaditaan puiston suunnittelun kanssa rinnan.

Puistoihin liittyvät arvot

Molemmat puistot kuuluvat kokonaisuudessaan Hämeenlinnan vuonna 2001 perustettuun kansalliseen kaupunkipuistoon. Lisäksi Linnanpuisto sijoittuu Vanajaveden laakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Puistoa rajaavat valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt; pohjoisessa Hämeen linna ja kehämuuri ympäristöineen, etelässä Koilliskulman alue. Hämeen linna on luokiteltu historiallisen ajan kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Nykytilanne

Linnanpuisto ja Karnaalinpuisto ovat luonteeltaan hyvin erilaiset, mutta ne täydentävät toisiaan osana rantavyöhykkeen tärkeää virkistys- ja viheryhteyttä. Kumpikin puisto on pinnanmuodoiltaan hyvin tasainen ja molemmissa puistoissa on todettu hulevesiongelmia.

Karnaalinpuiston poikki länsi-itäsuunnassa Linnanpuistoon johtava leveä oja on tärkeä osa vesihuoltoverkostoa. Sen avulla johdetaan muun muassa osa VT3:n kuivatusvesistä Vanajaveteen. Karnaalinpuistossa oja on avouomana, Linnanpuiston puolella se on osin putkitettu. Maanalaisessa rakenteessa on esiintynyt romahduksia ja korjaustarpeita viime vuosien aikana. Molemmissa puistoissa maaperä huonosti kantavaa, muodostuen osin eloperäisestä saraturpeesta.

- Linnanpuisto

Linnanpuisto on enemmän rakennettu puisto, joka on perustettu 1968. Sen vieressä sijaitseva keskiaikainen Hämeen linna on kaupungin vetovoimaisin kulttuurimuistomerkki ja matkailukohte. Linnaa kaupungista erottava avoin maisematila (osa Linnanpuistoa) on pääpiirteissään säilynyt. Vanajaveden rantaa kiertävä suosittu rantareitti kulkee Paasikiventielle linnalle ja sieltä edelleen kasarmien piha-alueen läpi Kaupungipuistoon ja rautatiesillalle.

Puiston hopeapajukujanteet ovat vanhoja ja tulleet ikänsä päähän – niitä on jouduttu vähitellen vuosien mittaan kaatamaan turvallisuussyistä. Myös muilta osin puisto on monin paikoin huonokuntoista ja nurmialueet tamppaantuneita. Kovien sateiden jälkeen vesi

lammikoituu puiston nurmialueilla oleviin painanteisiin ja nurmikoiden kulutuksen kesto on huono. Linnanpuisto on suosittu tapahtumapaikka, jossa järjestetään kesäaikaan erilaisia liikunta- ja kulttuuritapahtumia, mm. konsertteja sekä muita erikokoisia yleisötapahtumia.

- Karnaalinpuisto

Karnaalinpuisto on pääasiallisesti luonnontilainen viheralue; puistometsä ja suojaviheralue, jossa pohjaolosuhteet ovat rakentamista ajatellen vielä heikommat kuin Linnanpuistossa. Puusto on varsin lehtipuuvaltaista. Tampereentien varrelle Karnaalinpuisto näyttäytyy pusi-koituneena, umpeenkasvavana alueena. Puistokäytävät toimivat pääosin läpikulkuliikennettä palvelevina yhteyksinä. Karnaalinpuiston oja on tärkeä osa vesihuoltoverkostoa, jonka avulla johdetaan muun muassa osa VT3:n kuivatusvesistä Vanajaan.

Suunnitelman sisältö

Suunnitelma koskee nimenomaan Linnanpuiston ja Karnaalinpuiston puistoalueita. Puistojen suunnittelun yhteydessä on kuitenkin pohdittu myös katualueelle ulottuvia muutostarpeita, jotka on esitetty suunnitelmakartalla. Katualueen muutokset eivät sisälly tähän suunnitelmaan.

Tavoitteet

Puistoja kehitetään niin, että niistä muodostuu nykyistä selkeämmin puistokokonaisuus, joissa mm. reittiverkot täydentävät toisiaan. Myös puistoihin sijoitettavat toiminnat muodostavat toiminnallisen akselin, joka jatku puistojen välillä. Puistojen kasvillisuus, kadun puurivit sekä kirsikkapuustutukset täydentävät visuaalisesti puistokokonaisuutta. Puiston pääreitit sekä kaikki toimintapaikat ovat esteettömästi saavutettavia. Linnanpuistossa sijaitseva historiallinen Kustaa III:n katu rahoitetaan ajoneuvoliikenteeltä kokonaan – vain huoltoajo sallitaan.

Linnanpuistosta kehitetään kaupunkilaisten vetovoimainen oleskelu- ja tapahtumapuisto, joka tarjoaa puitteet kaikenikäisten viihtymiseen eri vuodenaikoina.

Karnaalinpuistoa kehitetään nykyistä paremmin virkistyskäyttöä palvelevana alueena sijoittamalla sinne paikkaan sopivia toimintoja, jotka tukevat alueelle sopivaa virkistyskäyttöä. Kohdetta kehitetään sen luonnonmukaiset lähtökohdat huomioon ottaen, Helsinki-Tampere valtatie vierustalla säilytetään suojavyöhykkeenä toimiva tiheä puusto.

Maisema ja kasvillisuus

Linnanpuistossa korostetaan linnan asemaa puiston avoimella maisematilalla, jossa linna näkyy maisemassa eri suunnista katsottuna. Näkyvämmät toiminnot sijoitetaan puiston eteläosaan, jolloin linna saa rauhallisen lähiympäristön. Avoin maisema on suurimmaksi osaksi nurmikkoa, jossa tavoitteena on kestävä toimintanurmikko. Leveään uomaan tehdään tulvatilalaajennus niin, että rantavyöhyke syvenee asteittain. Vesiaiheen ympärillä on niittyä, rantaan sovitetaan kookkaita luonnonkiviä ja veden vaihtelua kestävää rantakasvillisuutta.

Linnanpuiston hopeapajukujanteet uusitaan kokonaan, uusiminen toteutetaan mahdollisesti vaiheittain. Niittykadun varteen istutetaan uusi puurivi katupuista, joiden runkojen lomasta näkee puistoon. Tampereentien varrelle istutetaan kaksirivinen puurivi, joka toisaalta rajaa puistoa vilkasliikenteiseltä Tampereentieltä ja toisaalta mahdollistaa näkymät puiston sisään. Kustaa III:n kadun ja Vanajan väliin, poikittaisin puistokäytävän reunalle tehdään näyttävä perennaistutus. Puiston eri osiin tehdään lisäksi säilyvää puustoa täydentäviä puu- ja pensasistutuksia. Erityisesti Linnanpuiston länsisivulla puiston tasausta nostetaan niin, että pintavedet saadaan valumaan puiston poikki sijoittuvaan leveään ojaan. Huonokuntoinen puusto uusitaan alueella. Pienemmät ojat täytetään tai putkitetaan.

Karnaalinpuiston suojavyöhykkeenä toimiva osa säilytetään, lukuun ottamatta reittien varrella sijaitsevia huonokuntoisia yksittäisiä puita. Valtaojaan tehdään vastaavia tulvalaajennuksia kuin Linnanpuistossa – vanhat ruoppausmassat poistetaan uoman rannalta, jolloin vesi tulee paremmin maisemassa näkyviin. Ojan yli johdetaan uuden rummun kautta ulkoilu-reitti, joka mahdollistaa puistossa kiertelyn ja veden ääreen pääsyn.

Toiminnot

Puistokäytävät ovat yksi tärkeimmistä toiminnoista. Sekä pyöräilyä että jalankulkua palvelevat reitit toteutetaan molemmissa puistoissa 4 m leveinä, muut reitit ovat kapeampia. Lisäksi vesiaiheiden yhteyteen on suunnitelmassa esitetty kapeita polkuja tai askelkivikäytäviä, jotka mahdollistavat pääsyn vesiaiheiden ääreen.

Linnapuiston eteläosaan muodostuu toiminnallinen akseli. Sinne sijoitetaan koko kaupungin mittakaavassa merkittävä leikkipaikka, joka palvelee eri-ikäisiä lapsia - pohjoisosassa sijaitseva nykyinen leikkipaikka poistuu. Leikkipaikka aidataan. Sen viereen sijoitetaan enemmän aikuisille suunnattu toiminnallinen alue, jonne tulee ulkokuntoilupaikka sekä puistopelientä (Petanque, Boccia). Samalle akselille, Niittykadun suuntaisesti on suunnitelmassa varattu paikka rantakahvilalle ja sen terassille. Rannassa kahvilan ja sen terassin sivulle sijoitettavat oleskeluportaat tukeutuvat rantaluiskaan. Lisäksi laajat nurmialueet tarjoavat paikkoja erilaisille puistopeleille ja piknikille. Pohjoisosan sorakenttä toimii monikenttänä, joka palvelee puiston käyttäjiä kesällä pelikenttänä ja talvella luistelukenttänä – ja lisäksi erilaisissa tapahtumissa tapahtuma-alueena ja /tai esiintymislavan paikkana. Luoteisosan uusittua pysäköintialuetta jaksottavat ja pehmentävät puurivit.

Linnanpuiston pohjoisosan pysäköintialue jäsennetään kokonaan uudelleen niin, että se palvelee ainoastaan henkilöautopysäköintiä – lisäksi sinne osoitetaan jonkin verran matkailuautopaikkoja. Linja-autoliikenne järjestetään Tampereentien erikseen suunniteltavien liikennejärjestelyjen yhteydessä. Näin pysäköintipaikkojen määrä lisääntyy nykyisestä selvästi.

Karnaalinpuiston uusi toiminnallinen vyöhyke jatkaa samaa akselia, missä myös Linnanpuiston toiminnot sijaitsevat. Alueelle on sijoitettu paikka Minigolf -kentälle sekä pelikenttä (monitoimikenttä) – ja näiden jatkoksi pieni pysäköintialue. Olemassa oleva leikkipaikka säilytetään osana toiminnallista puiston osaa.

Valaistus, kalusteet ja varusteet

Puistokäytävät, toimintapaikat ja pysäköintialueet valaistaan. Lisäksi alueelle sijoitetaan sähkötolppia erilaisten tapahtumien tarpeisiin. Valaisinpylväisiin asennetaan sopivissa kohdissa kohdevalaisimia, joilla korostetaan puiston aiheita, esim. puita tai vesiaiheita.

Puistoon sijoitetaan myös vesipiste pohjoisosan sorakentän yhteyteen. Lisäksi säilyvän pumppaamon yhteyteen voidaan sijoittaa toinen vesipiste.

Puistoon sijoitetaan puistonpenkkien lisäksi erilaisia oleskelua palvelevia kalusteita ja puuta-soja, rantaportaikko oleskeluun sekä piknik-pöytiä. Lisäksi kaikkien toimintojen yhteyteen sijoitetaan pyörätelineitä.